

VISŪ ŠALIŪ PROLETARAI, VIENYKITĒS!

PERGALĖ

LIETUVOS KP ZARASŲ RAJONO KOMITETO IR RAJONO DARBO ŽMONIŲ DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

Nr. 58(1022)

Kaina 15 kap.

Zarasai | 1954 m. gegužės mėn. 19 d. | TREČIADIENIS

Rytoj egzaminai

Nuo rytdienos mokyklose prasideda svarbiausias ir atsakingiausias darbo laikotarpis — baigiamieji ir kelejamieji egzaminai. Šis laikotarpis bus rimtas ir atsakingas ne tik moksleiviams, kurie pademonstruos mokslo metų bėgyje įgytas žinias. Jis taip pat bus rimtu mokyklų dėstytojų kolektivų darbo patikrinimui ir parodys, kaip mokytojai susidorojo su partijos ir vyriausybės iškeliajimais.

Siai mokslo metais mūsų rajono mokyklose egzaminus

jaiko 2026 moksleivai, t.y. 813 daugiau, negu praėjusiais metais. 314 moksleivių baigia VII ir XI klasses.

Pakilo idėjinistės dėstymo lygis, patobulėjo moksleivių apmokymo ir auklėjimo metodai.

Vadovaudamiesi TSKP XIX suvažiavimo direktyvomis, mokyklų dėstytojai skyrė daug dėmesio politechniniams apmokymui mokykloje.

Mokyklose išsvystė ratelių darbas, buvo skiriamas rimtas dėmesys laboratoriams ir

praktiniams užsiėmimams kabinetuose ir mokyklų sklypuose.

Moksleiviams buvo skaitomas apžvalginės pa-

skaitos, rengiamos išvykos į pramonės įmones ir kolūkius.

Visa tai padėjo moksleiviams geriau įsisavinti iš-

eią medžiagą ir rimtai pas-

rengti egzaminams.

Nuo šių metų, sutinkamai

su TSRS Ministrų Tarybos nutarimu, stekiant išvengti per didelio moksleivių apkrovimo, žymiai sumažinti

keliamųjų ir baigiamųjų egzaminų skaičius. Tai irgi

sudaro palankias sąlygas gileniams ir visapusiškesniams pasirengimui egzaminams.

Egzaminai — tai valstybi-

nis moksleivių įgytų žiniutus mokyklose!

patikrinimas, todėl į jų vykdymą reikia žiūrėti su visu jautrumu ir atsakingumu. Mokykloje reikia sudaryti palankias darbo aplinkybes, susirūpinti tinkamu moksleivių dienos režimu egzaminų metu. Būtina, kad pasirengimas egzaminams būtų racionaliai suderintas su moksleivių poilsiu. Jokių būdu negalima prileisti, kad jie pervaigtų, nes tai neigiamai paveikls egzaminus. Egzaminų metu reikia palaikyti moksleivių žvalią nuotaiką ir pasitikėjimą savo jėgomis. Tam, tiek dėstytojų kolektivas, tiek ir moksleivių tévai turi susirūpinti palankiausią salygų mokymutį ir poilsiu sudarymu.

Didelė atsakomybė už sekmingą egzaminų vykdymą tenka ir egzaminų komisijoms, kurios turi suderinti teisę ir būtiną reiklumą egzaminų metu tikrinant moksleivių žinias su pačiu jautriauju ir rūpestingiausiu elgimisi su kiekvienu laikanciu egzaminus. Moksleivių žinios turi būti įvertintos teisingai ir objektyviai.

Didelį darbą egzaminų laikotarpiu turi atlikti ir liaudies švietimo organai. Jie turi užtikrinti, kad būtų vykdoma veiksminga ir operatyvi egzaminų eigos kontrolė mokyklose ir laiku imtis ryžtingų priemonių trūkumams ištaisyti ir pašalinti.

Egzaminai — tai atsakin-giausias laikotarpis mokyklų gyvenime, tai ataskaita. Tėvynėi atsakant į jos nenuilstamą rūpinimąsi tarybinio jaunimo protinių bei fizinių jėgų suklestėjimu.

Linkime visiems moksleiviams ir dėstytojų kolektivams pavyzdingai atliliki egzaminus, sekmingai ir organizuoti užbaigtį mokslo me-

niaus.

Egzaminai — tai valstybi-

nis moksleivių įgytų žiniutus mokyklose!

Tvirtinami Visasajunginės žemės ūkio parodos dalyviai

Visasajunginės žemės ūkio parodos Vyriausasis komitetas pradėjo tvirtinti 1954 metų parodos dalyvius. Jau patvirtinta daugiau kaip 4 tūkstančiai Jaroslavlio, Kalinino, Vladimiro, Kurgano, Sverdlovsko, Molotovo ir kitų RTFSR sričių, Ukrainos TSR, Uzbekijos TSR, Arménijos

TSR, Kazachijos TSR ūkii, organizacijų, žemės ūkio pirmūnų ir mokslo įstaigų.

Vyriausasis komitetas ga-

vo daugiau kaip 20 tūkstančių dokumentų apie kandidatus į parodos dalyvius.

(TASS—ELTA).

Pasodinti visas bulves kvadratiniu-lizdiniu būdu!

Zarasų MTS nesirengia sodinti bulves kvadratiniu-lizdiniu būdu

Mūsų rajono kolūkiai turės užsodinti bulvėmis 855 hektarais. Darbas nemažas, tuo labiau, kad visas bulves reikės pasodinti kvadratiniu-lizdiniu būdu. Didelę pagalbą sprendžiant šį uždavinį turi suteikti kolūkiams Zarasų MTS.

Tačiau MTS vadovybė daro kitaip. Jeigu pradžioje, sudarant pavasario laukų darbų planus, buvo numatyta pasodinti MTS jėgomis 200 ha bulvių, nors turima MTS technika būtų galima užsodinti dvigubai tiek, tai dabar MTS vadovybė nesruošia ir to įvykdysi.

Visos 7 bulvių sodinimo mašinos „SK—2“ stovi MTS sodyboje. Nepasiūstos į kolūkius ir tos dvi mašinos, kurios buvo pritaikytos kvadratiniam-lizdiniui sodinimui, neva dėl to, kad nėra traktoriaus, kuris pajėgtų traukti

dviejų mašinų sankabą. Dėl tos pačios priežasties stovis turimi kultivatoriai — „KUTS—2,8“, „KON—2,8“ ir „KON—2,3“. Tuo tarpu traktorių yra. Taip pat MTS nepradėjo sodinti bulvių ir dvi vagiškais traktoriniais plūgais, nors tuo irgi būtų galima suteikti kolūkiams didelę pagalbą.

Tokią MTS vadovų paniekinančią pažiūrą į turimas bulvių sodinimui kvadratiniu-lizdiniui būdu technikos panaudojimą galima paaiškinti tik nenorū jėgėti kolūkuose šį priešakinį būdą.

MTS vadovai turi atsakyti nuo neteisingos pažiūros į bulvių sodinimo mašinų panaudojimą ir užtikrinti besalygišką bulvių sodinimo kvadratiniam-lizdiniui būdu planuojančiam.

J. S a m a r i n a s

Sodina bulves

Pradėjo bulvių sodinimą kvadratiniu-lizdiniui būdu Mičiurinovo vardo žemės ūkio artelės I laukininkystės brigada (brigadininkas drg. Malinauskas). Per pirmąsias dvi dienas užsodintas 2 ha plotas. Bulvių sodinime aktyviai da-

lyvauja kolūkietės Malinauskaitė, Šileikiene, Lamanauskienė ir kt.

Šiandien prasidės bulvių sodinimas kvadratiniu-lizdiniui būdu ir kitose kolūkio bri-gadose.

V. B r a z d ž i o n a i t ē

Ten, kur bus žalieji kvadratai

„Naujo gyvenimo“ žemės ūkio artelės nariai garbingai vykdo prisiimtus socialistinius įsipareigojimus toliau vystant visuomeninj artelės ūki.

Užvakar kolūkiečiai pradėjo bulvių sodinimą kvadratiniu-lizdiniui būdu.

A. Petkevičiaus vadovaujamas antros laukininkystės brigados nariai jau anksčiau buvo supažindinti su šiuo priešakiniu bulvių sodinimo būdu. Sodinama arkliniu plūgu. Pradžioje laukas marke-ruojamas, o paskui nustatomos gairės tiesia linija, statmenai į markerio padarytas linijas. Dvi poros arklių, kurių plūgų suariamos žemės plotis siekia 60 cm, atidaro pirmą vagą. Paskui einančios kolūkietės kiekvienoje vagos ir markerio linijos susikirtimo vietoje deda po 2 gumbus sėklinių bulvių, kitos bėria į vagą mineralines trąšas ir išdėsto lizduose durplūmėšlo kompostą. Visiems darbams vadovauja priskirtas kolūkiui MTS agronomas drg. Žilėnas.

Kolūkyje jau pasodinta kvadratiniu-lizdiniui būdu daugiau kaip 5 ha bulvių. Šią savaitę bulvių sodinimas bus visiškai užbaigtas.

J. V a s i l j e v a s

= Gimtojoje šalyje =

Aukštas mechanizatorių uždarbis

Baltarusijos mašinų-traktorių stotyse pradėtas išmokėti mechanizatoriams darbo užmokestis už balandžio mėnesį — pirmajai masinių laukų darbų mėnesį.

Bresto srities Lunineco MTS traktorininkas V. Kachonovičius ardamas ir sėdamas balandžio mėnesį išdirbo 136 darbadienius. Už šiuos darbadienius jam prisaičiuota 272 kilogramai grūdų ir 1000 rublių.

Daugiau kaip 200 hektarų suarė ir beveik tiek pat apsėjo ankstyvosiomis varpinėmis kultūromis šios MTS traktorininkai I. Čirecas ir M. Grebenis. Kiekvieno iš jų mėnesinis uždarbis sudarė 480 kilogramų grūdų ir 900 rublių. (TASS—ELTA).

Gydyklos priėmė poilsiautojus

Vis gyvesnis judėjimas gražioje Juodosios jūros pakrantėje prasidėjo pavasario-vasaros sezonas. Dešimtys tūkstančių dirbančių praleis čia savo atostogas.

Nuotraukoje: vienoje iš sa- natorių poilsiautojai pasi- vaikščiojime.

E. Šulepovo nuotr. (TASS).

Radijo mazgai dirvonų įsisavinimo rajonuose

Altajaus dirvoninių žemelių rajonuose pastatytai ir atiduoti eksplotuoti 32 kolūkiniai radijo mazgai. Iš viso Altajaus dirvoninių žemelių įsisavinimo rajonuose šiai metais numatyta radiofikuoti daugiau kaip 32 tūkstančius kolūkinį kiemų.

(TASS—ELTA).

Suarta 100 tūkstančių hektarų naujuju žemėli

Pietų Urale plečiasi naujuju žemėli įsisavinimo darbai.

Preliminariuose duomenimis, vien tik MTS mechanizatorai suarė daugiau kaip 50 tūkstančių hektarų dirvonų ir plėšinių. Čeliabinsko srities kolūkietės ir tarybiniuose ūkiuose jau suarta apie 100 tūkstančių hektarų tokį žemėli. Dešimtys tūkstančių hektarų įsisavinėti masyvų apsėti kviečiai. Ąankstyvosios sėjos sklypuose kai kuriuose rajonuose pasirodė vešlus javų želmenys.

(TASS—ELTA).

Autobusų linijos Moldavijoje

Šią vasarą autobusų linijų tinklas Moldavijoje išplečiamas pusantro karto. Ruosiamasi atidaryti reguliarų susisiekimą tarp Kišiniovo ir Izmailo, Kišiniovo ir Chmelnickio. Įvedama apie 15 tarptautinių maršrutų. Keleivinės mašinos kursuos tarp Jedinic, Oknico, Ataki ir Tyrnovo rajoninių centrų.

Siemet autobusais numatyta pervežti 7 milijonais keleivių daugiau, negu 1953 metais.

(TASS—ELTA).

PARTIJOS GYVENIMAS

Séjos sékmę lemia visų kolūkiečių pasiaukojamas darbas

Eilė metų mūsų kolūkis atsilikdavo vykdant svarbiausias ūkines kampanijas. Vėlinome pavasario séjai, derliaus nuémimą, nevykdydavome rudens arimo planų. Dėl to ir derlių gaudavome menką. Šio atsilikimo priežastis buvo ta, kad ne visi kolūkiečiai dalyvauvado gamyboje, buvo pašliusių darbo drausmė.

Todėl šiais metais, norint sėkmingai įvykdyti mums iškeltus uždavinius, reikėjo, pirmoje eilėje, sustiprinti darbo drausmę. Šiam darbe mūsų partinė-komjaunimo grupė suteikė kolūkio valdybai nemažą paramą.

Komunistų, komjaunuolių ir visų agitatorų jégomis kolūkiečių tarpe buvo plačiai išvystytas politinis-masinis darbas. Visus kolūkiečius supažindinome su istoriniais TSKP CK ruggėjo ir vasario-kovo Plenumu nutarimais, papasakojome apie didelę paramą, kurią kolūkui suteikė valstybės sėkla, trąšomis, lėšomis, nurodėme į lemiamą reikšmę, kurią turi tolesniams kolūkio pakiliui visų kolūkiečių aktyvus dalyvavimas gamyboje.

Dar prieš prasidedant pavasario séjai abiejose brigadose sudarėme agitgrupes. Agitatoriai, nuolat būdami kolūkiečių tarpe, vykdė agitacinių ir organizatorinių darbų.

Mūsų darbas neliko be valsių. Įvykusiuose brigadiuose susirinkimuose kolūkiečiai įspireigojo stropiai atlikti visus darbus, vieningai dirbtį ir užtikrinti savalaikį pavasario séjos atlikimą. Ir reikia pasakyti, kad jų žodžiai buvo patvirtinti darbais. Iš pirmų lauko darbų dienų pavyzdingai ir pasiaukojančiai dėrba artojai Zaduška, Šukštulis, Badykovskis, kultivuotojai ir aketojai J. Šukštulis, Popovas, Kapustinskaja, Bagdonavičius, sėjėjai Lavrijanec, Gabrusevičius ir kt. Šiuos kolūkiečius įrašėme į žemės ūkio artelės pirmūnų lentą. Mes stengiamės iškelti pirmūnus, populiarinti jų patyrimą. Tam panaudojame kolūkio sienlaikraštį, laukininkystės brigadose leidžiamus kovos lapelius, agitatorių

Gerina masinių-politinį darbą

„Pirmūno“ kolūkio partinė organizacija paskutiniuoju metu pagérino politinių-masinių darbų kolūkiečių tarpe. Prieš prasidedant pavasario laukų darbams kiekvienoje laukininkystės brigadoje buvo sudarytos agitgrupės. Agitgrupių vadovais paskirti komunistai. Partinė organizacija reguliariai rengia agitatorių pasitarimus ir seminarus, kuriuose jėms duodami nurodymai kaip vykdyti agitacinių darbų. Brigadose agitatoriai atlieka pasikalbėjimus su kolūkiečiais, skaito laikraščius, padeda organizuojant darbą, skleidžia pirmūnų patyrimą, padeda vystyti socialistinių lenktyniavimą. Brigadose

G. Zimariovas
LKP RK instruktorius

Kultūrinio gyvenimo kronika**Daugpilio Valstybinis rusų dramos teatras Zarasuose**

Sekmadienį, gegužės 16 dieną, Zarasuose atsilankė Daugpilio Valstybinis rusų dramos teatras. Rajono Kultūros namų scenoje svečiai pasirodė su italių dramaturgo Galdoni komedija „Vedybos iš draugystės“. Spektaklis gausiai atsilankiusių žiūrovų buvo šiltai sutiktas.

Aptaré A. Žukausko-Vienuolio romaną „Puodžiūnkiemis“

Zarasu darbo jaunimo vienurinės mokyklos moksleiviai aptaré A. Žukausko-Vienuolio romaną „Puodžiūnkiemis“.

Su rašytojo gyvenimu ir kūrybos keliu supažindino XI kl. moksleivis Vaitkūnas. Jis plačiai nušvietė autoriaus gyvenimą, apsistoję ties pasutiniuoju rašytojo kūriniu „Puodžiūnkiemis“ ir jo įvertinimu per lietuvių literatūros ir meno dekadą Maskvoje.

Romano turinį papasakojo X kl. mokinys Kuosa, supagrindinėjais romano veikėjais supažindino IX kl. mokinę L. Vaitkevičiūtę.

Romano aptarimas leido moksleiviams smulkiai susipažinti su knygos turiniu, jos idėja, kas daug padės egzaminui metu.

E. Marelis

Sekmadienio poilsis

Kultūringai pailsėjo rajono kolūkiečiai praėjusį sekmdienį. Žemės ūkio artelėse įvyko masinės kultūrinės priemonės – kinas, paskaitos, jaunimo vakarai.

Stelmužės septynmetėje mokykloje sekmdienį įvyko vaikų meninės saviveiklos koncertas. Jaunesniųjų klasių vaikai pasirodė su dainomis, šokiais ir deklamacijomis.

Ždanovo vardo kolūkyje tą dieną buvo organizuotas jaunimo vakaras, kuriamo Degučių antros septynmetės mokyklos mokytoja M. Dubanevič perskaitė paskaitą tema: „Šlovingas komjaunimo kelias“. Po paskaitos jauniemas surengė šokių.

Gerai praleido savo išeiginę dieną ir Čapajev vardo bei „Lenino atminties“ žemės ūkio artelių kolūkiečiai. Čia buvo demonstruoti kino filmai „Naktis Venecijoje“ ir „Zaporozietis už Dunojaus“.

(„Pergalės“ inf.)

MUMS RASO**Kai rekomendacijos duodamos lengva ranka**

Jau antras mėnuo, kai Degučių vartotojų kooperatyvo užkandinės vedėjo pareigas eina tūlas Matiukas Juozas. Tieki pat laiko praėjo ir nuo to, kai Degučių apylinkės gyventojai ėmė reikšti nepatenkinimą užkandinės darbu.

– Na, ir įsismagino mūsų „artistas“, matyt, šiandien neblaivus, – nusprendžia praeinā pro užkandinę kolūkiečiai, išgirdē ten triukšmą. Pro aidaras duris pasirodo įprastas vaizdas: užkandinės vedėjas, pavartodamas fizinę jėgą, varo laukan užėjusius klientus.

– Išeikite! Aš šiandien nenoriu nieko matyti! Šiandien man išeiginė diena!

Tokias replikas galima išgirsti ir trečadienį, ir ketvirtadienį, ir kiekvieną dieną, nors išeiginė diena – tik antadieniais.

Ir neretai taip, po neblauvais užkandinės vedėjo ranka pakliuvės klientas, užuot buvęs kultūringai aptarnautas, yra „išprašomas“ už durų.

Panašioje padėtyje buvo atsižurės pilietis Makaukas ir daug kitų.

– Aš užkandinės vedėjas ir niekas neturi teisės klūstis į mano darbą, – išdidžiai pareiškia dr. Matiukas, bandantiems pareikšti protestą klientams.

Kas gi toks Juozas Matiukas? Prieš kurių laiką jis dirbo

Zarasu žuvkoopo parduotuvėje, iš kur buvo atleistas už padarytus išeikvojimus. Susibūčiuliavęs su buvusių kolūkio „Už taiką“ pirmininku Dainiu, jis kurį laiką dirbo kolūkio saskaitininko pareigose, kur irgi pasižymėjo kaip nepataisomas giruoklis, nepareigingas darbuotojas. Sustambinus kolūkį, Matiukui teko ieškoti vietos kitur – perdaug jau įgriso kolūkiečiams dykinėtojas saskaitininkas. Bet ir darbar laimė nenusigržto nuo Matiuko, ir čia jam padeda bičiuliai. Su Zarasų miesto vykdomojo komiteto pirminko dr. Bobrovo rekomendacija, J. Matiukas užeina į Degučių vartotojų kooperatyvo pirmininko Gudkovo kabinetą. Rajkoopsajungos pirmininko dr. Dudecko nurodymu J. Matiukas paskiriamas Degučių užkandinės vedėjų.

Ką galvojo Zarasų miesto vykdomojo komiteto pirminkas dr. Bobrovas duodamas rekomendaciją tūlui Matiukui – neišku. Tik pastarasis visai nepateisina rekomendacijos, kur jis charakterizuojamas kaip sąžiningas, geras darbuotojas.

T. Nosariovas
P. Šileikis
O. Sarokinė
A. Partnovas

„Nelaimingas atsitikimas“

Nesenai „Lenino atminties“ kolūkio veršininkas dr. Vazgelevičius, pašerės ir pagirdės veršelius, uždarė veršidę ir nuėjo pailsėti. Gi fermos vedėjas, niekam nieko nesakės, išleido juos pasivaikščioti ir, nepasirūpinęs, apsauga, nuėjo iš fermos. Ligi vakaro veršeliai slankiojo be priežiūros.

Tai privėdė prie to, kad vakare trūko vieno pusantų metų veršelio. Po ilgų ieškijimų jis buvo rastas tvenkinėje negyvas.

Toks atsitikimas, žinoma, turėjo sukelti nerimą kolūkio valdybai, jos pirmininkui dr. Grigorjevui ir zootechnikui dr. Jonėnui. Jie turėjo iš-

aiškinti veršelio žuvimo kaitininką, jis griežtai nubausti ir pareikalauti iš jo padengti padarytą kolūkui nuostolį. Tačiau kolūkio pirmininkas pasielgė kitaip. Jis patarė tai pavadinti „nelaimingu atsitikimu“ ir įrašyti nuostolį kolūkio saskaiton. Nuslėpė šį skandalinį faktą ir zootechnikas dr. Jonėnas.

Zarasu MTS vadovybė ir apylinkės Tarybos atstovai turėtų išsikišti į šį reikalą ir pasiekti, kad padarytas viusomeniniams ūkiui nuostolis būtų įrašytas ne visų kolūkiečių saskaiton, o veršelio žuvimo kaltininkų saskaiton.

E. Šestovas

„Pergalės“ medžiagos pėdsakais**„Nesąžinėjimas arklininkas“**

Tokio pavadinimo skaitytojo laiškas buvo išspausdintas 43(1007) „Pergalės“ numerio. Jame buvo nurodyta, kad Degučių ambulatorijos darbuotojos aukšterė Žilénėtė ir dezinfektorė Paškevičiūtė nesąžinėjai atlieka savo darbą, dažnai darbo valandomis, be jokių pateisina-

leidimo dažnai paimami į darbą nepaėdė ir negirdyti. Kolūkio valdyba pranešė redakcijai, kad padėčiai ištasi tyti imtasi priemonių. Arklininkas Rapečka perspėtas ir už nesąžinėjų pareigų éjimą nubaustas.

„Kolūkiečiai reikalauja“

Tokio pavadinimo skaitytojo laiškas buvo išspausdintas 43(1007) „Pergalės“ numerio. Jame buvo nurodyta, kad Degučių ambulatorijos darbuotojos aukšterė Žilénėtė ir dezinfektorė Paškevičiūtė nesąžinėjai atlieka savo darbą, dažnai darbo valandomis, be jokių pateisina-

mu priežasčių, uždaro ambulatoriją. Degučių ambulatorijos vedjės dr. Ratkus pranešė redakcijai, kad šiuo klausimu kreiptasi į Zarasų sveikatos apsaugos skyrių. Žilėnytei ir Paškevičiūtėi išreikštis papeikimas.

Kai nepadedama jaunimui

V komjaunimo - jaunimo traktoriu. Abiem atvejais iš grafiko iškrenta ištisa darbo pamaina ir todėl darbas mažiau našus. Ligi gegužės 9 dienos geriausieji traktorininkai-pamainininkai drg. drg. Skeirys ir Baradinskas įvykdė kartu traktoriu „DT-54“ 101,64 ha, pervedant į minkštą arimą. O juk jie galėtų atlikti du kartus daugiau, jeigu vienas iš jų dirbtų dienos metu, o kitas nakties metu.

Su dideliu pakilimui brigada sutiko VLKJS CK nutrimą apie visasajunginį socialistinį jaunimo traktorinių brigadų lenktyniavimą ir, iš Jungusi į lenktyniavimą, išpareigojo 15 procentų viršytį metinį gamybos planą.

Tai—labai rimtas išpareigojimas, jeigu atsižvelgti į tai, kad brigados atliktino darbo apimtis viršija normatyvinį 6 traktorių išdirbj. Pavasario laikotarpiu brigada turi atlikti J. Žemaitės vardo kolūkyje 1207 ha laukų darbų skaičiant minkštū arimą.

Tačiau jaunieji traktorininkai nenusigando sunkumų ir su entuziazmu pradėjo darbą. Bet pasirodė, kad vien entuziazmo toli gražu neužtenka išpareigojimams įvykdyti. Darbo sėkmė priklauso darbu nuo visos eilės aplinkybių: jeigu, pavyzdžiu, ištikę laukų darbų metu sugedimai būtų greit pašalinti vietoje kliūojamosios auto remonto dirbtuvės pagalba, tai nebūtų reikėjė sugalstyti 105 brangų valandų traktoriams arba atskrioms dalims pristatyti remontui į MTS kiemą. Be to, nebuvo žmogaus pagalbos teisės metu apsunkino traktorininkų dviejų pamainų darbo organizavimą. Traktorininkai-pamainininkai arba keičiasi kas antrą parą, arba dirba kasdien kartu vienu

Z. Kiseleva

Pasikalbėjimas populiaromis mokslo temomis

Ką sako mokslas apie žmogaus atsiradimą

Dar gilioje senovėje žmogui kildavo klausimas—kaip ir kokių veiksmų itakoje atsirado žmogus? Bažnytininkai skleisdavo visokias nesąmones apie žmogaus atsiradimą, įrodinėjo, kad žmogu sukūrė nesamas dievas. Materialistai-mokslininkai sudaužė šias nesąmones ir moksliškai įrodė, kad žmogus išsivystė iš gyvulių.

Materialistine idėja apie žmogaus atsiradimą pirmą kartą moksliškai išvystė genialus 19 šimtmecio gamtininkas Carlzas Darwinas. Jis įrodė ne tik žmogaus giminėnų su bezdžionėmis, bet ir tai, kad visi žemėje gyvenantieji organizmai, jų tarpe ir žmogus, nuojo labai ilgą vystomosi kelią.

Tirdami žmogaus kūno sandarą mokslininkai rado visą eilę rudimentinių, t. y. tokų kūno dalių, kurios darbar pas žmogu jokių funkcijų neatlieka, bet pas pražmogijos veikė. Pavyzdžiu, aklosios

žarnos atauga — apendiksas pas žmogų maisto virškinimui nebeaudojamas, tačiau pas daugelį žolėdžių ir graužių jis funkcionuoja ir padeda viršinti maistą. Matyt, žmogaus protėviai kadaise maištinosi augaliniu maistu.

Visame žmogaus kūno paviršiuje yra sutinkami rudimentiniai plaukai. Jų išsidėstymas primena bezdžionės plaukų išsidėstymą: nuo peties iki alkūnės jie sugulė tiesiai žemyn, o ant dilbio — kiek istrižai, iš apačios į viršų. Dabar žmogui toks plaukų išsidėstymas, kaip ir patys plaukai, neturi jokios reikšmės, tačiau po medžius laipojančiam pražmogui turėjo didelę reikšmę, nes leisavo nutekėti vandeniu neišlapinant odos. Visa tai sako, kad žmogus praėjo ilgą išsivystymo kelią, kad jis iš pražmogio tapo žmogumi.

Kaip ir visi kiti gyvuliai, žmogus išauga iš vienos apvaisintos ląstelės. Besivystyda-

Teisingai atlikti traktorių įvažinėjimą

Partijos ir Vyriausybės iškelty žemės ūkio mechanizatoriams uždavinių — pakelti dirvos derlingumą ir padidinti bendrajų žemės ūkio produkciją — sėkmingas įvykdymas priklauso nuo MTS mašinų bei traktorių parko našumo.

Mašinos dirba našiai, jei jos

rajerai paruoštos lauko darbams, jei jas aptarnauja kvalifikuoti mechanizatoriai.

Praktika rodo, kad nesumanus traktorių naudojimas dažnai sukelia avarijas ir švaistiklinių bei pagrindinių guolių išsilydymą. Dėl tos priežasties traktoriai dažnai stovi be darbo karščiausiu pavasario sėjos darbymečiu. Norint užkirsti kelią traktorių gedimams, reikia nuo pat pirmųjų darbo dienų užtikrinti tinkamą mašinų įvažinėjimą įvairiais režimais, o įvažinėjant traktorius—juos stabdyti, kruopščiai apžiūrėti, patikrinti visus agregatus ir pašalinti pastebėtus defektus. Pažeidžiant traktorių įvažinėjimo režimą, perkaista stumokliai, pridega ir apsikoksuoja žiedai, blogėja tepimas, detalės užsikerta ir sulūžta.

Ypatingą dėmesį reikia skirti alkūninio veleno guoliams, siekiant užkirsti kelią tokiems atsitikimams, kaip kad įvyko Paberžės mašinų-traktorių stotyje. Traktorininkas drg. Belinskis su traktoriu „Universal“ (10-oji traktorinė brigada) „Gegužės Pirmosios“ kolūkyje po traktoriaus įvažinėjimo nutarė paveržti variklio guolius. Tai jis padarė nepasikonsultavęs su ruožo mechaniku ir be jo priežiūros. Pernelyg stipriai užveržus guolius, pastarieji išsilydė ir traktorius buvo išvestas iš rikiuotės keturioms paroms. Kadangi MTS techniniai vadovai nepadarė iš šios avarijos atsitikimo rei-

Guolių gali išsilydinti tuo atveju, kai tepalas ir tepimo sistemos detalės yra užterštū, kai traktorininkai neatidžiai elgiasi, dažnai pameta žiūrimų angų dangtelius, kontrolinius čiaupellus, uždaromuosius kamščius ir t. t.

Po traktoriaus įvažinėjimo atliekamas variklio plovimas.

Kol variklis tebėra išlės, tepalas nuleidžiamas iš karto, į kurį ipilama žibalo aukščiau viršutinio kontrolinio čiaupelio lygio arba aukščiau tepalo rodiklio viršutinės žymės. Variklis paleidžiamas ir, jam padirbėjus 60–80 sekundžių, sustabdomas. Po to nuleidžiamas žibolas kartu su nešvarumais bei metalo dalelytėmis.

Toksi variklio plovimo būdas po traktoriaus įvažinėjimo naudojamas daugelyje Lietuvos TSR mašinų-traktorių stočių. Tai duoda gerus rezultatus išsaugant traktorių detales ir mazgus.

Utenos, Molėtų, Alunto, Širvintų, Lentvario ir kitose mašinų-traktorių stotyse daugelis traktorininkų tinkamai pradėjo ekspluatoti traktorius ir to dėka sėkmingai įvykdė savo užduotis kolūkuose. Jie pasiekė didelių traktorių našumą bei jų aukštą išdirbj per visą lauko darbų laikotarpį. Šių metų pavasarį jie panaudojo praėjusiais metais sukauptą patyrimą ir naudodami traktorius pasiekė žymius laimėjimus. Antai, Širvintų MTS traktorininkas V. Lukša traktoriu NATI per 19 pamaianų suarė 135 hektarų. Pasvalio MTS traktorininkas Vaidelavičius „Taujėnų“ kolūkyje traktoriu NATI suarė 269 hektarus minkštojo arimo. Tame pačiame kolūkyje traktorininkas Zaļustas traktoriu SCHTZ nuo lauko darbų pradžios išdirbo 78 hektarus minkštojo arimo.

Traktorių įvažinėjimas po remonto, kruopšti mašinų kontrolė ir laiku atliekamas defektų šalinimas įgalina išsaugoti jų našumą per visus metus.

Inž. A. Zareckis

panzė, toliau eina gorila, gibonas ir orangutanas. Tačiau né viena šių bezdžionių néra tiesioginis žmogaus protėvis. Bezdžionės yra vienaime raidos kelyje, o žmogus — kitame, tik šie keliai išeina iš tolimos praeities bendrokamieno. Ta prasme bezdžionės ir yra giminingo žmogui.

Apie tiesioginius žmogaus protėvius daugiausiai mes sužinome iš paleontologijos mokslo, tiriančio seniau gyvenusius organizmų iškaseną. Bezdžionžmogių kaulų liekanų ir jų vartotų įrankių buvo rasta Javos saloje, Kinijoje ties Pekino miestu ir kitose vietose. Remiantis geologijos mokslo duomenimis nustatyta, kad bezdžionžmogiai gyveno maždaug prieš 600–900 tūkstančių metų.

Sekanti žmogaus vystymosi stadija — tai vadinamojo neandertaliečio atsiradimas. Pirmą kartą šių pražmogijų griauciai buvo rasti Neandertalio upės slėnyje Vokietijoje. Neandertalinis žmogus, paly-

ginti su pitekanthropu, buvo žymiai toliau pažengęs vyti ymosi kelyje tiek fiziskai, tiek ir protiškai. Tačiau iškasami neandertaliečių kaulai dar tebeturi daug bezdžionžmogių požymių. Jiems dar būdinga labai atlošta kakta, masvūs kaulai ir dantys, smakro nebuvo imas ir kt. Neandertaliečiai gyveno maždaug prieš 100–200 tūkstančių metų. Jie buvo jau gana plati paplitę žemėje, nes jų kaulų ir darbo įrankių yra randama Azijoje, Afrikoje ir Europoje. Tarybų Sąjungoje neandertaliečių radiniai žinomi Kryme, Kaukaze, Ukrainoje, Vidurinėje Azijoje ir Sibire. Manoma, kad šis pražmogis jau turėjo ir kalbos pradus.

Dabartiniai žmonės išsivystė iš neandertaliečių maždaug prieš 40–90 tūkstančių metų ir palaipsniui paplito po visą žemės rutulį.

Tokiu būdu šių dienų gamtos mokslai, priešingai biblijos pasakoms, aiškiai mums

(Pabaiga 4 pusl.)

Tarptautinė apžvalga

Ženevos pasitarime

Užsienio reikalų ministrų Ženevos pasitarimas Korėjos klausimui taikiai sureguliuoči ir taikos Indokinijoje atkuriomo klausimu tėsia savo darbą. Gegužės 10 d. svarstant antrają problemą pareiškimą padarė Vietnamo Demokratinės Respublikos delegacijos vadovas Fam Van Dongas. Šį pareiškimą užsienio spauda ivertino kaip didelį žingsnį pirmyn atkuriant taiką Indokinijoje.

Savo pareiškimo pradžioje Fam Van Dongas pažymėjo, kad prieš devynis metus, 80 metų trukusios kovos prieš prancūziskuosius kolonizatorius ir 4 metus trukusios kovos prieš japoniškusius militaristus išdavoje, vietnamiečių tauta igvendino savo lūkesčius — nuvertė užsienio viešpatavimo režimą ir įkūrė savo demokratinę respubliką. Tapo aišku, kad prancūziskųjų kolonizatorių viešpatavimo era Indokinijoje pasibaigė. Bet kolonizatoriai vis dėlto sumanė iš naujo užkariauti Indokiniją, pradėjė prieš ją grobikišką karą, kuris trunka jau aštuntus metus. Demokratinio Vietnamo atstovas tollaujti įtikinama parodė, kad atsakomybė už karo Indokinijoje vilkinių tenka JAV imperialistiniams sluoksniams, kurie daro spaudimą Prancūzijai, kad ji dar labiau išplėstę karo veiksmus. Tie sluoksniai svetimo krauso kaina nori pavergti Azijos tauatas.

Savo pareiškimo baigiamojoje dalyje Fam Van Dongas savo vyriausybės vardu pateikė konkretų planą Indokinijos problemai taikiai sureguliuoči. Tuo planu numatoma, kad Prancūzija pripažintų Vietnamo, o taip pat Kehmero ir Patet-Lao (kitų dviejų Indokinijos šalių) suverenumą ir nepri-

klausomybę, kad iš Indokinijos pusiasalio būtų išvesta visa užsienio kariuomenė, kad būtų surengti visuotiniai rinkimai. Prieš igvendinant šias priemones turi būti nutrauktai karo veiksmai ir tarp Prancūzijos ir kiekvienos iš trijų šalių turi būti sudarytas atitinkamas susitarimas. Tokiu siuroma apsvarysti klausimą dėl Vietnamo, Kehmero ir Patet-Lao išstojimo savanorišku pagrindu į Prancūzijos Sąjungą ir dėl to išstojimo sąlygų, o taip pat dėl pripažinimo, kad Prancūzija turi šiose šalyse ypatingus ekonominius ir kultūrinius interesus.

Tiek Vietnamo pasiūlytasis planas taikai Indokinijoje atkurti, tiek ir planas Korėjos klausimui taikiai sureguliuoči, kurį pasiūlė Korėjos Liaudies Demokratinės Respublikos delegacijos vadovas, yra pagrįsti vienais ir tais pačiais principais. Tie principai nukreipti į tai, kad Azijos tautos pačios tvarkytų savo gyvenimą, be užsienio kišimosi, nukreipti į taikos viame pasaulyje sustiprinimą, draugystės tarp visų tautų užmezgimą. Vadovaudamasis kaip šiaiems principams, liaudies Kinijos delegacijos vadovas Čou En-lajus, parėmė nurodytuosius planus Korėjos ir Indokinijos klausimams sureguliuoči, savo gegužės 12 d. kalboje pareiškė, kad „tvirtai taikai ir kolektiviniams saugumui Azijoje užtikrinti reikalingos bendros Azijos šalių pastangos“.

Tarybų Sajunga, visada ir visur nuosekliai kovojočiai už taikos reikalą, ir Ženevos pasitarime vėl ir vėl energingai parėmė Azijos tautų siekių išsivaduoti iš kolonijinio smurto, parėmė jų teisę į laisvą vystymąsi, į taiką ir draugystę tarp tautų. Tai vieniskai aiškiai nusakė savo

kalbose tarybinės delegacijos vadovas V. M. Molotovas.

Kitokių principų laikosi sprendžiant klausimus, esančius Ženevos pasitarimo darbu tvarkoje, JAV vadovaujančios valstybės-kolonizatoriai. Jų delegatų kalbos pasitarimo rodė, kad tų šalių valdantieji sluoksniai siekia vieno tikslą: sudaryti ir kontroliuoti Azijoje (kaip ir kitose pasaulio dalyse) karines gruputes, nuslopinti Azijoje nacionalinį išsivadavimo judėjimą ir sustiprinti ten kolonijinį režimą. Todėl JAV vienaip siekia primesti pasitarimui tokius sprendimus, kurių įgalintų jas išplėsti savo marionetinės Li Syn Mano valdžią visai korėjiečių tautai, išplėsti agresyvų karą prieš Indokinijos tautas, turint tikslą pajungti jas užjūrio monopolistams.

Būdinga, kad tomis dienomis, kai vyksta Ženevos pasitarimas, iš kurio pasaulio tautos laukia, kad jis atneštaiką į Azijos žemyną, JAV valdantieji sluoksniai pagausino savo pastangas Pietryčių Azijos šalių karinei grupuotei savo žinioje sudaryti. Tačiau, kaip pažymi užsienio spauda, šio avantiūrinio plano neremia net JAV „jaunesnieji sąjungininkai“, kaip pavyzdžiu, Prancūzija, Olandija ir kitos šalys. Kai dėl Azijos tautų, tai ta pati spauda pažymi, kad jos su rūstybe ir panieka atsiliepia apie amerikines pinkles.

Tarybinės delegacijos vadovas V. M. Molotovas turėjo visišką pagrindą savo kalboje gegužės 11 d. pasitarime pasakyti: „Azijos tautos žengia nauju keliu, ir nėra tokios jėgos, nėra tokios valdžios, kuri galėtų sutrukdyti naujajį, tikrai demokratinių tautų vystymąsi Azijoje, ir ne tik Azijoje“.

I. Pavlovas

Sportas

Ka parodė pirmosios varžybos

Šimtai žiūrovų susirinko sekmadienį miesto stadione, kur įvyko futbolo rungtynės tarp „Žalgirio“ komandos ir Latvijos TSR Daugpilio miesto komandos.

Futbolo susitikimas vyko aštuosvečių pranašumo ženklu. Latvijos sportininkai parodė neblogą kamuolio valdymo techniką, puikų susižaidimą, kuris leidžia užmegzti įvairias kombinacijas. Svečių pranašumas pasirodė jau pačioje žaidimo pradžioje. Veržlius Daugpilio komandos puolančiųjų atakavimas vis baigiasi smūgais į vartus ir tik „Žalgirio“ vartininko Vlado Petkevičiaus tvirtas ir pasiaukojojamas žaidimas išgelbėjo Zarasų futbolininkus nuo pralaimėjimo jau pirmame kėlinyje.

Pirmas kėlinys baigėsi lygiomis 1:1. Antrame kėlinyje komandos keičiasi vartais. Dabar Zarasų futbolininkai jau negali pasiteisinti nepalankia pozicija. Antrame kėlinyje svečiai žaidžia prieš Saulę ir vėją, bet tai netrukdo jiems vėl paimiti iniciatyvą. Jų komandos puolantieji atakakliai atakuoja aikštės šeimininkus, tiksliai išnaudoją mažiausią spragą jų gynyboje. Kaip ir pirmame kėlinyje, žaidimas vyksta vienoje lauko pusėje — prie žalgirietių vartų. „Žalgirio“ puolančiųjų mėginimai prasilažtė prie priešo vartų neduoda jokių rezultatų. Zarasų futbolininkų gynyba žaidžia labai nervingai, be tvarkos. Vienas po kito įmušami įvarčiai į žalgirietių vartus. Susitikimas baigėsi pasekme 6:1 svečių naudai.

Išnagrėkime mūsų komandos pralaimėjimo priežastis.

Aišku, kad savo pirmą susitikimą mūsų sportininkai sužaidė žem' au savo galimu-

m. Komandoje yra geri futbolininkai. Tenka atžymeti gerą komandos vartininko V. Petkevičiaus, komandos kapitono L. Kononovo žaidimą.

Bet atskiru futbolininkų žaidimas, kad ir koks tobulas jis bebūtų, niekada negalės užtikrinti sėkmės visai komandai, jeigu joje nebus susižaidimo. O tai kaip tik ir yra pagrindinis mūsų komandos trūkumas. Pavyzdžiu, dešinysis pusiau kampinis puolėjas visą laiką žaidė pats sau, dėl ko jis visuomet susilaikdavo nepasisekimo. Gi kairysis kampinis puolėjas M. Kononovas, atvirkščiai, beveik visą laiką pasilikdavo „be darbo“, nors ne kartą jis buvo atidengtas.

Didelis trūkumas yra tas, kad Zarasuose yra tik viena futbolo komanda ir dėl to reikiamos treniruotės negaliomas.

Vykdomose treniruotėse maža dėmesio skiriama kamuolio per davimo technikos įsisavinimui, įvairių kombinacijų svarstyti ir, kas svarbiausia, kiekvieno žaidėjo vietas nustatyti lauke ginant arba puolant.

Taip pat reikia kreipti dėmesį į silpną futbolininkų fizinį užsigūdinimo, išugdo sportininkuose reikalingas moralines valios savybes, siekimą nugalėti. Todėl į futbola reikia žiūréti ne tik kaip į idomų žaidimą, bet ir kaip į tikrą kovos pobūdžio sportą.

Futbolas, be puikaus fizinio užsigūdinimo, išugdo sportininkuose reikalingas moralines valios savybes, siekimą nugalėti. Todėl į futbola reikia žiūréti ne tik kaip į idomų žaidimą, bet ir kaip į tikrą kovos pobūdžio sportą.

Reikia tikėtis, kad mūsų futbolininkai atsižvelgs į pirmų varžybų pamoką ir praėdes tinkamai treniruotis.

V. Ozerovas

Ka sako mokslas apie žmogaus atsiradimą

(Pabaiga)

rodo, kad žmogus nebuvu „sutvertas“ dievo, o išsivystė ilgos, daugelio tūkstančių metų trukusios, raidos keliu iš vienos žmoginių bezdžionių rūšies, gyvenusios žemėje maždaug prieš vieną milijoną metų.

Svarbiausia salyga tū bezdžionių sužmogėjimui, kaip tai įžvelgė genialusis F. Engelsas, buvo ta, kad žmoginių bezdžionių rūšis, gyvenusi daugiausia medžiuose, pakitus gamtinėms aplinkos sąlygoms (prarejtės miškams ir kt.), buvo priversta pereiti gyventi žemės paviriuje ir taip palaipsniui išsavitinti vaikščiojamą stačiomis. Pereinant iš medžių gyventi žemėje, žmogaus protėvis vis labiau buvo priverstas priekines galūnes atpalaiduoti nuo

vaikščiojimo ir tuo pačiu jas panaudoti darbo procesui. Darbas, kaip nurodė Engelsas, sukūrė ir patį žmogų. Rankų išsivystymas privėdė prie kitų kuno dalių pakitėjimo, o taip pat ir prie smegenų, kalbos išsivystymo. Bezdžionių protėviai, pradžioje naudojėsi gamtos teikiamomis dovanomis, vėliau ėmė gaminti įrankius, kurių pagalba jie pradėjo pajungti gamtą savo tikslams.

Tokiu būdu mokslas sugriovė visokias religines nesąmones ir įrodė žmogaus išsivystymo kelią.

A. Kubickas
Lietuvos TSR Mokslo Akademijos Biologijos instituto mokslo bendradarbis

AVYŽIUS, J. Žmonės ir įvykiai. (Apsakymai ir apybraižos). V., Valst. grož. lit. 1-kla. 1954. 149 p.: 1 il. 1. 8.000 egz. Rb 3,45. Irišta.

MAKARENKO, A. V. liavos bokštuose. (Apysaka). V., Valst. grož. lit. 1-kla. 1954. 544 p., 12.000 egz. Rb 10,00. Irišta.

MILIŪNAS, V. I. pakalnė. 1 v. satyrinė komedija. V., Valst. grož. lit. 1-kla. 1954. 54 p., (Pjesės saviveiklai). 15.000 egz. Rb 0,95.

OLBRACHTAS, I. Ana proletarė. (Romanas). V., Valst. grož. lit. 1-kla. 1954. 280 p. 7.000 egz. Rb 8,00. Irišta.

Rusų liaudies pasakos. V., Valst. grož. lit. 1-kla. 1954. 503 p. 10.00 egz. Rb 10,00. Irišta. Sudarytojai: A. Nečiajevas ir N. Rybakovas.

Apleistas sportinis darbas

Kalinino vardo kolūkio sporto kolektyve yra 23 žmonės. Tai gan slėprias kolektyvas, kuris gali plačiai išvystyti sportinį darbą. Dar netoliame praeityje Kalinino vardo kolūkio sportininkai surengadvo įvairias varžybas, aktyviai dalyvavo rajoninėje spartakiadoje. Bet paskutiniu laiku sportinis darbas kolūkyje visiškai apmirė.

Balandžio mėnesį įvykiai susirinkime ataskaitiniame-rinkiminiame susirinkime buvo išskelta visa eilė trūkumų sporto kolektyvo darbe. Buvo išrinkta nauja vadovybė, iš kurios sportininkai pareikalavo pertvarkyti darbą.

Tačiau nei naujas sporto kolektyvo pirmininkas dr. Vorobjovas, nei jo pavaduo-

tojas dr. Dubnikovas ligi šiol nieko neveikia, nepatenkina kolūkio sportininkų norų. Jie nesudarė darbo plano, jau nebekalbant apie tai, kad daugelis sportininkų neturi LSD „Kolūkietis“ nario bilietai, nemoka nario mokestio.

Kolūkio komjaunimo organizacija ir LSD „Kolūkietis“ rajono komitetas turi padėti sporto kolektyvo vadovams, kad artimiausiu laiku būtų sutvarkytas sportinis darbas kolūkyje.

S. Stručinskas

Redaktorius
L. RUDAŠEVSKIS